

Mai vei Peresitedi Thomas S. Monson

“Sa Tucake Tale ko Koya!”

Na ibulubulu lala ena imatai ni mataka ni Siganimate ko ya sai isau ni taro nei Jope, “Kevaka sa ciba na tamata, ena bula tale ko koya?”

Sa qai dua na soqoni totoka oqo. Ena noqu itutu vaka-Peresitedi ni Lotu au mai gusudra tiko o ira tacoko era vakaitavi ena vosa se ena se-re ena rua ga na malanivosa, ka kilai tu me rau vosa bibi duadua ena vosa Vakavalagi. Kivei Sisita Cheryl Lant kei rau na nona daunivakasala, na matase-re, daunivakatagi, kemuni a vosa, au kaya kina “Vinaka vakalevu.”

Ena vuqa na yabaki sa otí, niu tiko voli e Lodoni, Igiladi, au a sikova na vale ni vakaraitaki cakacaka ni liga vaka-irogorogo na Tate. Era vakaraitaki tu ena kena veirumu na cakacaka nei Gainsborough, o Rembrandt, Constable, kei ira na daudroini kilai levu tale eso. Au qoroya na kedra totoka ka raica ka kila na maqosa e gadrevi me rawa ni caka kina na vei-cakacaka vakasakiti oqo. E tu ena dua na tutu ena ikatolu ni itabavale, e dua na droini ka sega walega ni dreta na mataqu ia e vesuka sara talega na yaloqu. E droinitaka o Frank Bramley, na daudroini, e dua na vale vakaceva-ceva vakaloloma ka qarava tu e dua na matasawa cagicagi. E rua na mara-ma, na tinana kei na watina e dua na gonedau ka yali voli, erau vakatawa

ka wawa ena bogi tauoko me lesu mai. Oqo sa sivi yani na bogi, sa dabe na dina ni sa yali voli e wai ka sa sega ni na lesu tale mai. E tekiduru e yasai vugona, ka buluta na uluna e sagana na kena marama, e tagi ena lomaleqa na yalewa vakawati gone oqo. Na iyavuyavu ni kadrala e katubaleka sa tukuna na wawa mate wale.

Au rawa ni raica na mosi ni yalona na marama gone; au vakila na nona yaluma. Na veimatanivola mosimosi na kena ibalebale e boroya na daudroini, e vakamacalataka na italianoa vakatubu rarawa. E vakaoqo: *Vakanuinui Mate Wale ena Kida ni Mataka*.

Isa, na nona gadreva na yalewa

gone oqo na vakacegu, na dina sara mada ga, ni nona “Sere ni Veibulu” o Robert Louis Stevenson:

*Tadu mai na dausoko, ni cabe
mai wasa,
Kei na dauvakata, mai na
veidelana.¹*

Ena veika dina kece me baleta na bula oqo, e sega ni dua e vakadeitaki sara me vaka na kena itinitini. O mate e yaco mai vei keda kece, oqo na no-da “ivotavota raraba; ena kaciva beka e dua me sa takali ni se dramidrami voli se sa itabagone, [ena yaco beka mai] ni tudonu na bula, se na vakadaroi beka na nona veikacivi me yacova ni sa soqoni e . . . uluda na ucacevata ni yabaki ni bula; e rawa ni yaco mai ena vakacalaka se na mate veitauvi, . . . se . . . ena lewa ga vakalou; ia ena yaco dina ga mai.”² E matataka mai na yali mosimosi ni veitokani ka, vakau-sivi vei ira na gone, na rarawa ni tata-dra sega ni vakavotukana, na sasaga sega ni vakataucokotaki, kei na vaka-nuinui mate wale.

O cei beka na ka bula, ni ra yali na nona daulomani se ni sa kila ni sa vole-ka mai na nona gauna, me sega ni bau vakasamataka vakabibi na veika e tu mai na daku ni ilati ka tawasea na veika e kunei kei na kena e tawakunei?

Ena veisenijiuri sa otí, na qase o Jope—ni sa dau vakalouga-tataki tu mai vakabalavu ena veisolisolí vakayago, sa kunea ni sa vakararawataki vakalevu sara ena veika kecega e rawa ni sotava e dua na tamata—e dabe kei ira na no-na itokani ka cavuta na taro ni veigau-na kecega, ka sega ni otí rawa, “Kevaka sa ciba na tamata, ena bula tale ko ko-ya?”³ E cavuta ko Jope na veika kece sa dau vakanananutaka tu na tagane kei na yalewa kecega era bula.

Ena mataka lagilagi oqo ni Siganimate au vinakata meu vakasa-mataka na taro nei Jope—“Kevaka sa ciba na tamata, ena bula tale ko ko-ya?”—ka vakarautaka na kena isau ka basika mai sega walega ena vakanana-nu vakatitobu ia mai na vosa vakatak-lai talega ni Kalou. Meu tekivu mada ena kena e bibi.

Kevaka e tu ena vuravura eda

bula tiko kina oqo e dua na ituvatuvu, sa dodonu me tiko e dua na kena Dautuvatuvu. O cei beka me raica tu na veivakurabuitaki ni vuravura ka sega ni vakabauta ni tu e dua na ituvatuvu me baleta na kawatamata? O cei e rawa ni vakatitqataka ni tiko e dua na Dautuvatuvu?

Ena ivola na Ai Vakatekivu eda vuli-
ca kina ni a bulia na lomalagi kei na vu-
ravura na Dautuvatuvu Levu: "A sa sega
ni vakacokotaki ko vuravura a sa lala
tu, a sa tu na butobuto e dela ni wasa
titobu."

"Me rarama mai," a kaya na
Dautuvatuvu Levu, "a sa rarama mai."
A sa bulia e dua na maliwa lala. Sa wa-
sea ko Koya na wai mai na vanua ma-
maca ka kaya, "Me vakatubura na co
ko vuravura, . . . na kau dauvua me
vuataka na vuana, sa vakasorena ena
kena mataqali."

Sa bulia ko Koya e rua na vu ni rara-
ma—na siga kei na vula. Sa lako mai na
kalokalo ena Nona ituvatuvu. Sa kaciva
ko Koya na ka bula e wai kei na manu-
manu vuka me vuka e delai vuravura.
A sa vakakina. Sa cakava na manumanu
yavai va kei na manumanu tawalasa,
kei na ka sa qasi voli. Sa voleka ni vaka-
cavari na tuvatuvalaki.

Na kena iotioti, sa bulia ko Koya na
tamata me ucui Koya—na tagane kei na
yalewa—me lewa na ka bula kecega.⁴

Na tamata ga e rawata na kila ka—
na mona, na vakasama, kei na yalo. Na
tamata duadua ga, ena vuku ni veika
oqo, sa tu vua na kaukauwa me baleta
na vakabauta kei na inuinui, me baleta
na veivakuaueti kei na sasaga.

O cei e rawa ni veibataka ni tamata
—na cakacaka vakaturaga duadua nei
koya na Dautuvatuvu Cecere, ka tu vua
na lewa ni ka bula kecega, ka tiko na
nona mona kei na lomana, ka tiko na
nona vakanananu kei na yalona, ka ti-
ko vua na vuku kei na veika vakalou—
sa dodonu me cava ni sa biuta na nona
valetabu vakavuravura na yalona?

Me kilai na ibalebale ni mate, sa do-
donu me da dau vakavinavinakataka
na inaki ni bula. Na rarama buwawa ni
vakabauta sa dodonu me na curu basi-
ka mai kina na rama-se ni sigalevutu
ni ivakatakila, ka da na kila kina ni da a
bula taumada tu ni bera na noda mai

sucu ena bula oqo. Ena noda bula tau-
mada ena kedra maliwa na luvena ta-
gane kei na yalewa na Kalou ka ra a
kaila ena reki me baleta na madigi ni
lako mai ki na bula vakayago dredre
ka yaga oqo, eda a sega ni vakataratu-⁵ Eda kila ni noda inaki sai koya me
da rawata e dua na yago, me da vaka-
druga na veivakatovolei ka vakadinadi-
nataka ni da na rokova na ivakaro ni
Kalou. Sa kila tu oqo na Tamada ena
vuku ni ituvaki ni bula vakayago oqo,
eda na vakatovolei, eda na ivalavalca
ka da na yaco koso. Me rawa kina vei
keda na galala kece me da qaqa, a vaka-
routaka ko Koya e dua na iVakabula
o Koya ena vakararawataki ka vakama-
tei ena vukuda. E sega walega ni na
sorovaka na noda ivalavalca, ia me ti-
ki ni Veisorovaki oqori ena vakadruka
talega kina ko Koya na mate vakayago
ka na yaco vei keda ena vuku ni Lutu
nei Atama.

O koya gona, ena 2000 na yabaki sa
oti, a mai sucu kina ena bula vakayago
oqo ena dua na vale ni manumanu
mai Peceliema, na Karisito, na noda
iVakabula. Sa vura mai na Mesaia ka sa
parofisaitaki sara tu mai vakabalavu.

E lailai sara na ka e volai me baleta
na nona gauna ni gonetagane o Jisu.
Au taleitaka na itukutuku mai na Luke:
"A sa tubu cake ko Jisu ena vuku kei na
yagona talega, a sa vinakati koya vaka-
levu cake tikoga na Kalou kei ira na ta-
mata."⁶ Kei na ivola ni Cakacaka, e dua
na malanivosa lekaleka me baleta na
iVakabula ka rabailevu sara na kena
ibalebale: "Ka lako voli [o Koya] ka dau
caka vinaka."⁷

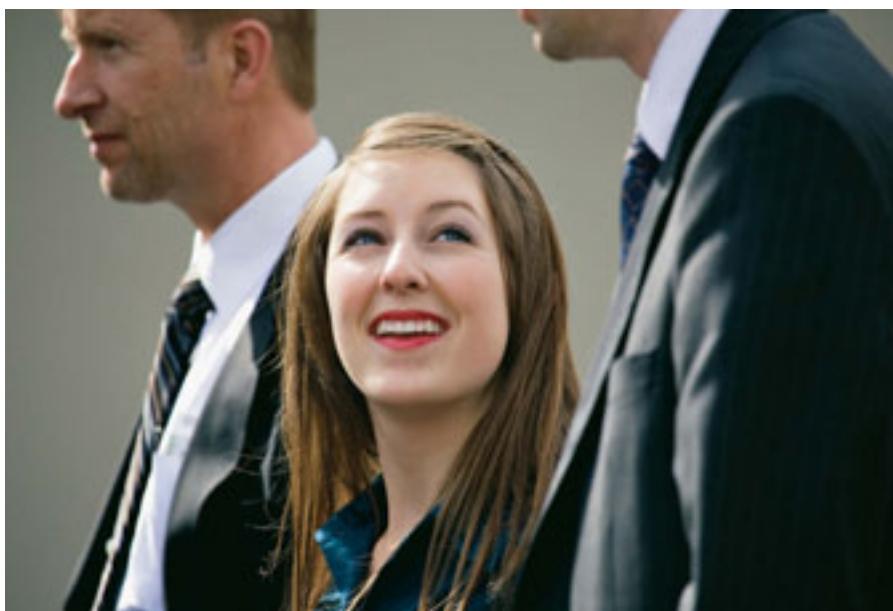
A papitaisotaki Koya ko Joni ena

uciwai na Joritani. A kacivi iratou na Le
Tinikarua na iApositolo. A vakalougata-
taki ira na tauvimate. A vakavuna na
nodra lako na gera, nodra rai na mata-
boko, ka rogo na didivara. E vakatura
cake sara mada ga na mate me bula. A
veivakavulici, vakadinadinataka ka va-
karautaka ko Koya e dua na ivakaraita-
ki vinaka sara me da muria.

Ka sa mai yacova kina na icavacava
ni nona veiqaravi ena bula oqo na
iVakabula. A vakayacori e dua na iotioti
ni ivakayakavi kei iratou na Nona
iApositolo ena dua na rumu e cake. Sa
koto mai liu ko Kecisemani kei na kau-
veilatai e Kalivari.

E sega ni rawa ni dua na tamata me
vakasamatata rawa na bibi ni veika ke-
ce a vakayacora na Karisito ena vukuda
mai Kecisemani. E qai vakamacalataka
ga e muri o Koya na veika a sotava:
"Koi au na Kalou sa Kaukauwa Sara, au
sa sautaninini ena mosi ni veivakarara-
wataki ko ya, au a bunotaka na dra ka
sa yaluma sara kina na yagoqu kei na
yaloqu."⁸

Ni oti na yaluma e Kecisemani, ni sa
yali vua na kaukauwa, era a qaqauraki
Koya na liga kaukauwa, ka kau yani vei
Anasa, Kaiafa, Pailato kei Eroti. A beita-
ki ka vosacataki. A qai vakamalumalum-
utaka vakalevu cake na yagona sa
mavoa vakaca tu na imoku ni veivaka-
rarawataki. E turu na dra mai Matana
ni sa daramaki yani vakaukauwa vua e
dua na isala ka caka ena wa vakavoto-
na, e vakamavoataka na vacu ni
Matana. Oti sa qai baci kau tale vei
Pailato, o koya a qai vakararawataka
na nodra cikecike na dauvakacaca:
"Vakoti koya, vakoti koya."⁹

A vakanakuitataki ena dua na ikuita ka tali vata tu kina na leca sei vakalalai, kaukamea gagata, kei na sui. Ni tucake mai na veivakalolomataki ni ikuita, ena ikalawa tataivatia a colata ko Koya na Nona kauveilatai me yacova ni sa sega ni lako rawa ka qai vupei Koya e dua me colata Vua na Nona icolacola.

Na kena itinitini, ena dua na delana ka vakatokai ko Kalivari, ni ra rai o ira na Nona imuri, a lauvako ki na dua na kauveilatai na Yagona sa mavo tu. E sega na loloma ni sa vakalialai ka vosa vakacacani ka vosa beci. Ia e tagicaka ga, "Tamaqu, kakua ni cudruvi ira; ni ra sa sega ni kila na ka era sa kitaka."¹⁰

Sa sivi yani na veiauwa ni yaluma ka sa malumalumu sara na Nona bula. E voqa mai na Tebenigusuna mavo na vosa, "Tamaqu au sa solia na yagoqu ki na ligamuni: ia ni sa vosa otu vakakoya sa qai ciba."¹¹

Ni sa sereki Koya mai na rarawa ni bula vakayago oqo na maravu kei na vakacegu ni dua na mate vakaloloma, sa lesu yani ko Koya ki na iserau nei Tamana.

A rawa vua na iVakavuvuli me vuki lesu ena iotioti ni gauna. Ia a sega. A lako yani ena ruku ni veika kecega, me rawa kina ni vakabula na ka kecega. A biu yani vakatotolo na yagona mate ena dua na ibulubulu qaravatu kerei.

E sega ni dua na malanivosa ni Vakabauta Vakarisito me vakaibalebale vakalevu cake vei au mai na kena a cavuta na agilosy vei Meri na Yalewa ni Makitala ka tagi voli kei Meri tale kada, ena imatai ni siga ni wiki, eratou a lako yani ki na ibulubulu me ratou qarava na yagona na nodratou Turaga. E kaya vakaqoqo na agilosy:

"Ena cava dou sa mai vakasaqarai koya sa bula ena kedra maliwa na mate?

Sa sega eke ko koya sa tucake tale."¹²

Sa bula tale na noda iVakabula. Na ka e lagilagi, veivakacegui ka veivakadeitaki duadua ena veika kece sa yaco ena itukutuku ni kawatamata—sa vakadrakai o mate. Sa taqusi tani na mosi kei na yaluma e Kecisemani kei Kalivari. Sa vakadeitaki na vakabulai ni kawatamata. Sa vakasukai na Lutu nei Atama.

Na ibulubulu lala ena imatai ni mataka ni Siganimate ko ya sai isau ni taro

nei Jope, "Kevaka sa ciba na tamata, ena bula tale ko koya?" Vei kemuni kece o ni rogoca tiko na domoqu, au sa kaya, Kevaka sa ciba na tamata, ena bula tale ko koya. Eda kila, baleta ni tu vei keda na rarama ni dina vakalesui mai.

"Ni sa qai vu ni mate na tamata, sa qai vu ni tucake tale mai na mate na tamata talega.

"Ni sa qai mate kecega ena vukui Atama, ena vakabulai kece talega ena vukui Karisito."¹³

Au sa wilika—kau sa vakabauta—na nodra ivakadinadina o ira era sa vakila na rarawa ni Nona Vakamatei ena Kauveilatai na Karisito kei na reki ni Nona sa Tucaketale. Au sa wilika—kau sa vakabauta—na nodra ivakadinadina ena Vuravura Vou ka ra sikovi mai Vua na Turaga vata ga ka sa tucake tale.

Au vakabauta na nona ivakadinadina e dua, ena itabagauna oqo, ka a veivosaki kei na Tamana kei na Luvena ena dua na veikau ka sa vakatokai ena gauna oqo me tabu ka a qai solia na nona bula, me dregata na ivakadinadina o ya ena nona dra. E kaya o koya:

"Ia me ikuri ni itukutuku kece ka vakadinadina taka kina ko Koya, keirau sa tukuna oqo na kena iotioti me

yacova edaidai, raica sa bula dina tiko ko Koya!

"Keirau a raici Koya vakaidina ni sa tiko ena liga imatau ni Kalou; keirau sa rogoca talega na domo sa tukuna ni sai Koya na Le Duabau ga nei Tamana."¹⁴

Na butobuto nei mate ena rawa ni vakaseavutaki ena veigauna kece ena rarama ni dina vakalesui mai. "Oi au na vu ni tucake tale, kei na vu ni bula," sa kaya na iVakavuvuli¹⁵. "Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu."¹⁶

Ena veiyabaki sa sivi au sa dau wilika na ivakadinadina kau sega ni wilika rawa na kena levu, ka ra wasea vei au eso ka ra sa vakadinadina taka na dina ni Tucaketale ka ra sa ciqoma, ena nodra gauna ni gagadre cecere duadua, na sautu kei na vakacegu sa yalataka tu na iVakabula.

Au na tukuna mada ga vakalailai e dua na kena italanoa. Ena rua ga na macawa sa otu au ciqoma kina e dua na ivola veilauti mai vua e dua na tama ni vitu na gone, a vola na veika e baleta na nona matavuale ka, vakabibi cake, o Jason na luvena tagane, ka tauvimate ni se qai yabaki 11. Ena vica na yabaki ka tarava o ya a veitaravi kina vakavica

na tauvimate nei Jason. E tukuna na tamā oqo na nona ivakarau ni bula vinaka kei na itovo mamarau o Jason, e dina ni tu na bolebole ena nona bula. A cīqoma o Jason na Matabete i Eroni ni yabaki 12 ka “dau qarava sara vakavina na nona itavi ena nona igu, se bula vinaka tiko se sega.” A cīqoma na nona icovi ni Eagle Scout ena gauna e yabaki 14 kina.

Ena vulaikatakata sa otī, sega sotī ni dede mai na gauna e yabaki 15 kina o Jason, a baci curu tale ki valenibula. Ena dua na nona veisiko vei Jason, a kunei koya o tamana ni bobo tu na matana. Ni sega ni kila se yadra tiko o Jason se moce, a tekivu me vosa vakamaluā yani vua. “Jason,” e kaya, “Au kila ni sa levu sara na ka dredre ko sotava ena nomu bula lekaleka ka sa dredre sara na ituvaki ni nomu bula ena gauna oqo. E dina ni dua na ivalu levu e tu e matamu, ia au sega sara ni vinkata me yali na nomu vakabauti Jisu Karisito.” E kaya o koya ni kidacala ni a dolava vakasauri na matana o Jason ka kaya “Ena sega vakadua!” ena domo matata ka bolebole. Oti a bobo tale ka sega tale ni tukuna e dua na ka.

A vola na tamana, “Ena itukutuku rawarawa oqo, a vakaraitaka kina o Jason e dua na ivakadinadina savasava ka qaqa kei Jisu Karisito kau se qai rogoča vakadua. . . . Ni qai volai ki utoqu na nona vosa ‘Ena sega vakadua!’ sa vakasinaiti ena reki na yaloqu ni vaka-louga-tataki au na Tamaqu Vakalomalagi

meu tamana e dua na gonetagane vinkasakiti ka vakaturaga oqo . . . [Oqori] na iotioti ni gauna meu rogoča kina na nona ivakadinadina kei Karisito.”

E dina ni ratou a namaka na nona matavuvale ni dua ga na curu ki valenibula me vaka na veigauna e liu oqo, a takali yani o Jason ni otī ga e rua na macawa. Erau a kaulotu tiko ena gau-na ko ya e dua na tuakana qase kei na dua na ganena. O Kyle, e dua tale na tuakana, se qai taura walega na nona kaci ni kaulotu. E yaco totolo mai na veikacivi o ya mai na gauna a namaki me qai yaco mai kina, ena ika 5 ni Okosita, ni vo e dua na macawa me takali yani o Jason, eratou a sota vata ena nona rumu mai valenibula na matavuvale me dolava kina ko Kyle na nona kaci ni kaulotu ka ratou wasea vata vakamatavuvale.

Ena nona ivola vei au, a biuta mai kina na tama oqo e dua na itaba kei Jason ena nona idavodavo mai valenibula, kei Kyle, na tuakana e tucake tu ena yasa ni nona idavodavo, ka taura tu na nona veikacivi ki na kaulotu. A volai toka ena ruku ni itaba na ivakamacala oqo: “Kacivi vata ki na kaulotu—ena yasa ruarua ni ilati.”

Erau vakauta mai na tuakai Jason kei na ganena ka rau kaulotu tiko na ivola totoka ka veivakacegui me wiliki ena veibulu nei Jason. Na ganena, ka veiqravi tiko ena Tabana ni Kaulotu na Argentina Buenos Aires West, ena nona ivola a vola kina: “Au kila ni bula

tiko o Jisu Karisito, ia ni bula tiko o Koya, o keda kece, oka kina o nodatou Jason lomani, eda na bula talega. . . . Tou na kunea na vakacegu ena kila dei e tu vei kedadou ni datou sa vauci vata me matavuvale tawamudu. . . . Kevaka edatou tovolea ena nodatou vinaka duadua ka yaco me vinaka cake ena bula oqo, edatou na raici koya tale.” E tomana ka vaka: “[E dua] na ivolanikalou au sa dau taleitaka tu mai ena dua na gauna balavu sa vakavoui na kena ibalebale kei na kena bibi ena gauna oqo . . . [Mai na] Ai Vakatakila wase 21, tikina e 4: ‘Ia na Kalou ena tavoya tani kecega na wai ni mata mai na matadra; ia ena sega tale na ciba, se na rarawa, se na tagi, ka na sega tale na vutugu ni sa takali tani na ka makawa.’”

Kemuni na taciqui kei na ganequ lomani, ena noda gauna ni rarawa titobu, e rawa ni da rawata na vakacegu cecere mai na vosa ni agilosí ena imatai ni mataka ni Siganimate o ya: “Sa sega eke ko Koya: sa tucake tale.”¹⁷

Sa tucake! Sa tucake!

Kacivaka voli ga.

Bulubulu sa tadola;

Vuravura marau tu.

Mate druka; rusa no.

*Qaqa na Karisito!*¹⁸

Me vaka niu dua na Nona ivakadina-dina digitaki e vuravura nikua, ena Sigatabu lagilagi oqo ni Siganimate, au kaya kina ni dina oqo, ena Yacana tabu—io na yaca i Jisu Karisito, na noda iVakabula—emeni. ■

IVAKAMACALA

1. Robert Louis Stevenson, “Requiem,” mai na *An Anthology of Modern Verse*, ed. A. Methuen (1921), 208.
2. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, iKa 3 ni itabataba, (1916), 20.
3. Jope 14:14.
4. Raica na Ai Vakatekivu 1:1–27.
5. Raica na Jope 38:7.
6. Luke 2:52.
7. Cakacaka 10:38.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 19:18.
9. Luke 23:21.
10. Luke 23:34.
11. Luke 23:46.
12. Luke 24:5–6.
13. 1 Korinica 15:21–22.
14. Vunau kei na Veiyalayalati 76:22–23.
15. Joni 11:25.
16. Joni 14:27.
17. Maciu 28:6
18. “Sa Tucake!” Sere ni Lotu, naba 114